

JANUBIY O'ZBEKISTONDA MILLIY TURIZMNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI

Z.M.Xolmatov – Termiz davlat universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada Qashqadaryo viloyatining turizm salohiyati, milliy turizmni rivojlantirishdagi asosiy muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari keng tahlil qilingan. Maqolada milliy turizmning iqtisodiy, madaniy va ekologik ahamiyati ochib berilgan hamda Qashqadaryo viloyatini xalqaro turizm markaziga aylantirish istiqbollari ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Qashqadaryo, milliy turizm, Shahrisabz, infratuzilma, ekologik turizm, tarixiy meros, iqtisodiy rivojlanish, madaniyat, investitsiya, istiqbol, etnoturizm, kadrlar tayyorlash.

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА В КАШКАДАРЬИНСКОЙ ОБЛАСТИ

Аннотация: В статье представлен комплексный анализ туристического потенциала Кашкадарьинской области, основных проблем развития национального туризма и путей их преодоления. Раскрыто экономическое, культурное и экологическое значение национального туризма, а также обозначены перспективы превращения Кашкадарьинской области в международный туристический центр.

Ключевые слова: Кашкадарья, национальный туризм, Шахрисабз, инфраструктура, экологический туризм, историческое наследие, экономическое развитие, культура, инвестиции, перспективы, этнотуризм, подготовка кадров.

PROSPECTS FOR DEVELOPING NATIONAL TOURISM IN KASHKADARYA REGION

Abstract: This article provides a comprehensive analysis of the tourism potential of the Kashkadarya region, the main problems in the development of national tourism and ways to overcome them. The article reveals the economic, cultural and environmental significance of national tourism and outlines the prospects for transforming the Kashkadarya region into an international tourism center.

Keywords: Kashkadarya, national tourism, Shahrisabz, infrastructure, ecological tourism, historical heritage, economic development, culture, investment, prospects, ethnotourism, personnel training.

Asosiy qism: Bugungi globallashuv sharoitida turizm nafaqat iqtisodiy o'sishning, balki mamlakatning xalqaro maydondagi obro'-e'tiborini oshiruvchi soha sifatida ham alohida ahamiyat kasb etmoqda. O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda turizm sohasini davlat siyosati darajasida rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Qashqadaryo viloyati esa mamlakatning eng boy tabiiy va tarixiy salohiyatiga ega hududlaridan biri sifatida milliy turizmni rivojlantirishda yetakchi o'rin tutadi.

Milliy turizm — bu mamlakat fuqarolarining o'z mamlakati hududi ichida amalga oshiradigan sayohatlari va dam olish faoliyatidir. Milliy turizm — biror davlatning fuqarolari tomonidan mamlakat ichida amalga oshiriladigan barcha turistik harakatlarni o'z ichiga oladi. Bunga sayohat, ekskursiya, madaniy tadbirlar, sog'lomlashtirish, dam olish va boshqa maqsadlarda mamlakat ichida yurish kiradi.

Qashqadaryo viloyatining hududi geografik jihatdan qulay joylashgan bo'lib, tog'lar, vodiylar, cho'l va dashtlar uyg'unlashgan tabiiy landshaftga ega. Bu esa turizmning turli shakllarini — ekoturizm, tog' turizmi, sog'lomlashtiruvchi turizm, ekstremal va qishloq turizmini rivojlantirish uchun katta imkoniyat yaratadi. Shahrisabz shahri — O'zbekistonning eng qadimiy va tarixiy shaharlaridan biri bo'lib, u yerda Amir Temur davriga oid Oqsaroy saroyi, Dorut Tilovat, Dorus Saodat majmualari kabi yodgorliklar joylashgan. Bu obidalar YuNESKOning Butunjahon merosi ro'yxatiga kiritilgan.

Kitob tumanidagi geologik qo'riqxona esa nafaqat O'zbekistonda, balki Markaziy Osiyoda yagona tabiiy-geologik majmua hisoblanadi. Bu joylar ekologik va ilmiy-turistik yo'nalishlar uchun nihoyatda muhim. Dehqonobod tumanidagi Sangardak sharsharasi, G'ubdin vodiysi, Qizil jar tog' tizmalari ham mahalliy va xorijiy sayyohlar uchun jozibali manzillardan hisoblanadi.

Qarshi shahri esa o'zining zamonaviy infratuzilmasi, tarixiy madaniy markazlari, masjidleri va hunarmandchilik an'analari bilan turizmni rivojlantirishda alohida o'rin tutadi.

Qashqadaryo viloyatining boy salohiyatiga qaramay, milliy turizmni rivojlantirishda bir qancha to'siqlar mavjud: Infratuzilma muammolari — ayrim tumanlarda yo'l va transport tizimi yetarlicha rivojlanmagan, turistik obyektlarga olib boruvchi yo'llar yaroqsiz holatda. Mehmonxona va dam olish maskanlari kamligi — zamonaviy mehmonxonalar, kemping zonalari va turistik xizmatlar tarmog'i yetarli emas. Axborot va reklama yetishmasligi — Qashqadaryoning ko'plab tabiiy va tarixiy joylari haqida ichki va xalqaro miqyosda targ'ibot ishlari sust. Kadrlar yetishmovchiligi — xorijiy tillarni biladigan gidlar, turizm menejerlari va marketing mutaxassislari soni kam. Ekologik muammolar — ayrim tabiiy maskanlarda tozalikka e'tibor yetarli emas, chiqindilarni to'plash tizimi yo'lga qo'yilmagan. Mahalliy

aholining ishtiroki past — turizm faoliyatiga aholini jalb etish darajasi yetarli emas, bu esa iqtisodiy samaradorlikni pasaytiradi.

Muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish muhim: Infratuzilmani modernizatsiya qilish: viloyat markazi va tumanlar o'rtasidagi yo'llarni ta'mirlash, yangi transport yo'nalishlari va mehmonxonalar tarmog'ini yaratish. Restavratsiya ishlari: tarixiy obidalarni saqlash va ta'mirlash orqali ularning turistik jozibasini oshirish.

Mahalliy aholining ishtirokini kuchaytirish: hunarmandchilik, milliy taomlar tayyorlash, xalq festivallari orqali iqtisodiy faollikni oshirish. Kadrlar tayyorlash tizimini yaxshilash: oliy ta'lim muassasalarida turizm yo'nalishlarini kengaytirish, xorijiy tillarni chuqur o'qitish. Ekologik barqarorlikni ta'minlash: chiqindilarni boshqarish tizimini yaratish, "yashil turizm" dasturlarini joriy etish. Raqamli marketing va targ'ibot: Qashqadaryoning turistik maskanlarini ijtimoiy tarmoqlarda, internet saytlarda faol targ'ib etish.

So'nggi yillarda O'zbekiston hukumati tomonidan qabul qilingan "Turizmni rivojlantirish konsepsiyasi", "Ichki turizm dasturi" va "Yashil turizm" loyihalari Qashqadaryo viloyatida ham amaliy natijalar bermoqda. Viloyatda xorijiy investorlar ishtirokida yangi mehmonxonalar, turistik markazlar va dam olish maskanlari barpo etilmoqda. Masalan, Shahrisabz va Kitob tumanlarida chet el kompaniyalari bilan hamkorlikda zamonaviy turistik komplekslar qurish loyihalari amalga oshirilmoqda. Dehqonobod va G'uzor tumanlarida esa tog' va ekologik turizm yo'nalishlari asosida kempinglar tashkil etish ishlari rejalashtirilgan.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, Qashqadaryo viloyatida milliy turizmni rivojlantirish katta iqtisodiy, ekologik va madaniy imkoniyatlarga ega. Hududning tabiiy go'zalligi, tarixiy obidalari, milliy qadriyatlari va mehmondo'st aholisi bu sohaning poydevorini mustahkamlaydi.

Milliy turizmni yanada rivojlantirish uchun infratuzilmani modernizatsiya qilish, restavratsiya va ekologik muhofaza ishlarini kuchaytirish, mahalliy aholini faol ishtirokchi sifatida jalb etish hamda yosh kadrlarni tayyorlash zarur. Shu bilan birga, davlat va xususiy sektor hamkorligida yangi investitsion loyihalarni amalga oshirish Qashqadaryo viloyatini nafaqat respublika, balki xalqaro miqyosda tanilgan turizm markaziga aylantiradi.

Milliy turizmning rivojlanishi viloyatda iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi, yangi ish o'rinlarini yaratadi, ekologik madaniyatni oshiradi va eng asosiysi, milliy qadriyatlarimizni asrab-avaylashga xizmat qiladi.

Adabiyotlar

1. Usmanova R., Safarov I. O'zbekistonda turizmni shakllantirishning geografik jihatlarini // yangi O'zbekistonda milliy turizm istiqbollari. – 2024. – T. 1. – №. 01.

2. Qurbonov P. R., Safarov I. B. Ziyorat turizmining iqtisodiy geografik jihatlarini //Экономика и социум. – 2025. – №. 3-1 (130). – С. 357-362.
3. Safarov I. B., Husenov J. Q. O'zbekistonda rekreatsion salohiyatini oshirishda gat texnologiyalarini o'rni //Экономика и социум. – 2025. – №. 3-2 (130). – С. 241-245.
4. Safarov I. B. Geographical features of pilgrimage tourism (in the case of Kashkadarya region) //Экономика и социум. – 2023. – №. 2 (105). – С. 321-324.
5. Qurbonov P. R., Qo'ldosheva G. M. Ecological-geographical problems in the residential areas of kashkadarya region //Экономика и социум. – 2025. – №. 5-1 (132). – С. 617-619.
6. Safarov I. B. Developing in Mubarak district pilgrimage tourism //Экономика и социум. – 2024. – №. 5-2 (120). – С. 590-593.
7. Safarov I. B., Sh P. I. O'zbekistonda sakral geografiyani rivojlantirish istiqbollari //Экономика и социум. – 2025. – №. 2-1 (129). – С. 510-513.
8. Xasanov P. A., Xushboqova M. G. Surxon davlat qo'riqxonasi rekreatsion turistik obyekt sifatida //Экономика и социум. – 2022. – №. 6-2 (97). – С. 258-264.